



# สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ

เล่ม ๑๔

สุ่วณณะจักกัคำ - แหล่งที่อวินาสฉิบหาย

จัดพิมพ์เนื่องใน

พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ

๕ ธันวาคม ๒๕๔๒



## สารบัญ

สุวณฺเฑจักกาคำ (ชาตก)	๗๐๘๙	เส็งี่ยม ช. สิงหนตร, นาง	๗๑๖๔
สุวณฺเฑซ้างเผือก (ชาตก)	๗๐๙๑	เสฏฐี (เสรษฐี)	๗๑๖๕
สุวณฺเฑต่อมคำ (ชาตก)	๗๐๙๒	เสฏฐีทังห้า (ชาตก)	๗๑๖๖
สุวณฺเฑเต้าคำ (ชาตก)	๗๐๙๔	เสฏฐีเพื่องหม้อ (ชาตก)	๗๑๗๑
สุวณฺเฑหงส์คำ (ชาตก)	๗๐๙๖	เส็ดคำแชะ (นิทาน)	๗๑๗๑
สุวณฺเฑหนูคำ (ชาตก)	๗๐๙๘	เสดบ้นทิตชาตก	๗๑๗๑
สุวณฺเฑหอยสังข์, คร่าวขอ	๗๐๙๙	เสนกบ้นทิตะ (ชาตก)	๗๑๗๒
สุหนุชาตกะ	๗๑๐๓	เสนกราชา (ผู้ตั้งจุลศักราช)	๗๑๗๔
สุกรชาตกะ	๗๑๐๓	เสนเรือน (พิธีเช่นไหว้ผีเรือน)	๗๑๗๔
สู่ขวัน (สู่ขวัญ, เรียกขวัญ-พิธีกรรม)	๗๑๐๔	เส้น (แถว, บัญชี, รายการ)	๗๑๗๔
สูงเม่น, วัต	๗๑๑๘	เส้นสลาท (รายการกำกับสลาทกัต)	๗๑๗๕
สูงเม่น, อำเภอ	๗๑๒๑	เสนา	๗๑๗๘
สูตร (สวดมนต์)	๗๑๒๓	เสนาสนปฏิสังยุตต์ (ข้อปฏิบัติของสงฆ์)	๗๑๘๐
สูตรกวม (พิธีไล่ผีที่สิงอยู่ในตัวคน)	๗๑๒๔	เสยยชาตกะ (ชาตก)	๗๑๘๐
สูตรกัมมัฏฐาน (สวดกรรมฐาน)	๗๑๓๑	เสริมงาม, อำเภอ	๗๑๘๑
สูตรญัตติ (การสวดในพิธีอุปสมบท)	๗๑๓๒	เสวียน (เครื่องสานขนาดใหญ่)	๗๑๘๒
สูตรตั้งดำ (การสวดอบรมสมโภช)	๗๑๓๓	เส้า	๗๑๘๔
สูตรถอน (การสวดขับไล่เสนียดจัญไร)	๗๑๓๔	เส้ามงคล	๗๑๘๖
สูตรเบิก (การสวดในพิธีพุทธาภิเษก)	๗๑๓๖	เส้าใจบ้าน	๗๑๘๘
สูตรมาติกา (การสวดในงานศพ)	๗๑๔๗	เส้าสะคือเมือง	๗๑๙๒
สูตรราชาปลาช่อน (การสวดในพิธีขอฝน)	๗๑๔๘	เส้าหงส์-ทุงกระด้าง	๗๑๙๖
สูตรสียา (การสวดแบบโบราณในงานศพ)	๗๑๕๐	เส้าดินน่าน้อย (ฮ่อมจ้อม-แหล่งท่องเที่ยว)	๗๑๙๘
สูตรสืบชาติ	๗๑๕๑	เส้าหิน, วัต (๑)	๗๑๙๙
สูตรหย้อ (การสวดมนต์โดยย่อ)	๗๑๕๓	เส้าหิน, วัต (๒)	๗๑๙๙
สูตรเอาขวัน (สวดเอาขวัญ-รับขวัญ)	๗๑๕๔	เส้าอินทขิล (เส้าหลักเมืองเชียงใหม่)	๗๒๐๑
สุบเส้า (สุบที่ใช้ในการตีเหล็ก)	๗๑๕๖	เส้า (สุบที่ใช้ในการตีเหล็ก)	๗๒๐๓
สุมา (ขอขมา)	๗๑๕๗	เส้า (ที่รองรับหม้อแกงแทนเตา)	๗๒๐๔
สุมาแก้วทั้งสาม (ขอขมาต่อพระรัตนตรัย)	๗๑๕๗	เสาะเกล็ดนาค (การไถนที่ไม่เป็นมงคล)	๗๒๐๔
สุมาคร้วทาน (ขอขมาต่อเครื่องไทยทาน)	๗๑๕๙	เสิน (การขับของชนเผ่าไทจีน-จีน)	๗๒๐๕
สุมาครูบาอาจารย์	๗๑๖๐	เสี้ย	๗๒๐๕
เสยยวัตร (วัตรที่พระสงฆ์ต้องศึกษา)	๗๑๖๒	เสี้ยผี/ไล่ผี (พิธีขอขมาผีเรือน)	๗๒๐๗

เสียง	๗๒๐๘	แสน (จำนวนนับ)	๗๒๔๒
เสียม	๗๒๐๘	แสนขาน (บุคคล)	๗๒๔๒
เสี้ยว (เกลอ, เพื่อนสนิท, คู่หู)	๗๒๐๙	แสน ธรรมยศ, นาย	๗๒๔๒
เสี้ยวผีเสี้ยวคน (คนกับผีเป็นสหายกัน-นิทาน)	๗๒๐๙	แสนฝาง, วัด	๗๒๔๔
เสี้ยวผีเสี้ยวคน (นิทาน)	๗๒๑๐	แสนพู่, พระญา	๗๒๔๗
เสี้ยว	๗๒๑๑	แสนเมืองมา, พระญา	๗๒๔๘
เสี้ยวเครือ (พืช)	๗๒๑๑	แสนเมืองมา, วัด	๗๒๔๘
เสี้ยวดอกขาว (กาหลง-พืช)	๗๒๑๑	แสนวัด (ผู้ควบคุมดูแลกิจการในวัด)	๗๒๔๙
เสี้ยวดอกแดง (ชงโค-พืช)	๗๒๑๒	โสตาบัน	๗๒๕๐
เสื่อ	๗๒๑๓	โสตาบันนะ	๗๒๕๐
เสื่อ คน งู ลิง (นิทาน)	๗๒๑๘	โสันททชาดก	๗๒๕๐
เสื่อกับกระต่าย (นิทาน)	๗๒๑๙	โสภณธีรคุณ, พระครู	๗๒๕๒
เสื่อกับลิง (นิทาน)	๗๒๒๐	โสภณบุญญาภรณ์, พระครู	๗๒๕๒
เสื่อกินไก่ (การละเล่นของเด็ก)	๗๒๒๐	โสภิต, พระเจ้า	๗๒๕๓
เสื่อขบ (โรคภัย)	๗๒๒๑	โสสม (ชื่อของมหาเทพ)	๗๒๕๓
เสื่อขอเรียนเอาวิชาแมว (นิทาน)	๗๒๒๑	โสสมจิตเถร, พระ	๗๒๕๔
เสื่อข้ามห้วย (การละเล่นของเด็ก)	๗๒๒๑	ใส่ (การกระทำด้วยอาคม)	๗๒๕๔
เสื่อตาบอด (การละเล่นของเด็ก)	๗๒๒๒	ใส่บาตร (ตักบาตร)	๗๒๕๕
เสื่อตายเสื่อนอน (ชาดก)	๗๒๒๓	ใส่บาตรผิงหนาว (พิธีกรรม)	๗๒๕๖
เสื่อเขน (เสื่อสมิง-นิทาน)	๗๒๒๔	ใส่บาตรพระอุปกุศ (พิธีกรรม)	๗๒๕๖
เสื่อเขน (เสื่อสมิง-เรื่องเล่า)	๗๒๒๔	ใส่ช้าง (เครื่องใช้)	๗๒๕๗
เสื่อไล่จิ้ง (การละเล่นของเด็ก)	๗๒๒๕	ใส่อ้าว (ใส่กรอก-อาหาร)	๗๒๕๗
เสื่อ (วิญญานที่ดูแลสถานที่, เครื่องนุ่งห่ม)	๗๒๒๕	หงปานาว/โหงปานาว (การโปรยทาน)	๗๒๕๘
แสง (แก้ว, รัตนชาติ)	๗๒๓๒	หงส์	๗๒๕๘
แสง ลือสุวรรณ, นาย	๗๒๓๓	หงส์ผาคำ, คร่าวซอ	๗๒๖๐
แสงชัย สิงหวิบูลย์, นาย	๗๒๓๓	หงส์ผาคำ, โคลง	๗๒๖๕
แสงดา บัณสิทธิ์, นาง	๗๒๓๔	หงส์สองหัว, ชาดก	๗๒๖๗
แสงดาววัน (การละเล่น)	๗๒๓๕	หงส์หิน, คร่าวซอ	๗๒๖๘
แสงแปด (การละเล่น)	๗๒๓๕	หัง, ป่า (ต้นสน)	๗๒๗๓
แสงสี่ (การละเล่น)	๗๒๓๖	หังเห็บ/หังหิน, ป่า (ต้นละหุ่ง)	๗๒๗๓
แสงเมือง ดอกเกี้ยว, นาง	๗๒๓๖	หุด (รด, หุด, ย่นย่อ)	๗๒๗๔
แสงเมืองมา, วัด	๗๒๓๗	हन (ฝ่าย, ทิศ)	๗๒๗๕
แสงเมืองหลวงเก่า, ชาดก	๗๒๓๘	หนไท (ระบบการนับปีนับวัน)	๗๒๗๖

หมวดแมวแดง (พืช)	๗๒๘๑	หนังสือส้ม (อาหาร)	๗๓๑๐
หมวดเสือ, หยา	๗๒๘๑	หนังสือ	๗๓๑๑
หน่อ (ต้นอ่อนของไม้)	๗๒๘๑	หนังสือชะลวงเดินทาง (หนังสือเดินทาง)	๗๓๑๑
หน่ออัด (หน่อไม้อัดปับ)	๗๒๘๕	หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นแห่งล้านนา	๗๓๑๑
หนอก, ผัก (ใบบัวบก)	๗๒๘๖	หนังสือสุทธิ (หนังสือประจำตัวภิกษุสามเณร)	๗๓๒๑
หนอง (สระน้ำ)	๗๒๘๗	หน้า	๗๓๒๑
หนองกระทิง, สวนสาธารณะ	๗๒๘๗	หน้าจืด (ดวงตรา, ตราประทับ)	๗๓๒๔
หนองเขียว (ชื่อของหนองน้ำ)	๗๒๘๘	หน้าพระธาตุ, วัด	๗๓๒๕
หนองเงือก, วัด	๗๒๘๘	หน้าไม้ ดู่ที่ ดำไม้	๗๓๒๖
หนองจอกคำ, สวนสาธารณะ	๗๒๙๒	หน้าไม้ดักหนู (กับดักหนู)	๗๓๒๗
หนองแดง, วัด	๗๒๙๒	หน้าวาง (บริเวณที่เจ้าอาวาสใช้รับแขก)	๗๓๒๗
หนองมณีบรรพต (ชื่อของหนองน้ำ)	๗๒๙๔	หน้าแหบ (หน้าบัน, หน้าจั่ว)	๗๓๒๗
หนองม่วงไข่, อำเภอ	๗๒๙๔	หน้าแหบเข้าค้ำ (ส่วนประกอบของหน้าบัน)	๗๓๓๒
หนองม่วงไข่ (ชื่อของหนองน้ำ)	๗๒๙๖	ขนาด (พืช)	๗๓๓๒
หนองบวกหาด, สวนสาธารณะ	๗๒๙๗	ขนาดคำ (พืช)	๗๓๓๓
หนองบ่อ, วัด	๗๒๙๗	ขนาดดอย (พืช)	๗๓๓๓
หนองบัว (ชื่อของหนองน้ำ)	๗๒๙๘	ขนาดน้อย (พืช)	๗๓๓๔
หนองบัว, วัด	๗๒๙๘	ขนาดหลวง (พืช)	๗๓๓๔
หนองบัว, หมู่บ้าน	๗๓๐๒	หนาน (ทิด-ผู้ลาสิกขาบวชขณะเป็นภิกษุ)	๗๓๓๔
หนองป่าครั่ง, วัด	๗๓๐๒	หนานหลวง (เจ้าอาวาสที่ลาสิกขาบวชแล้ว)	๗๓๓๖
หนองสะเลียม (ชื่อของหนองน้ำ)	๗๓๐๔	หนาม	๗๓๓๖
หนองเสนา (ชื่อของหนองน้ำ)	๗๓๐๔	หนาม, ผัก	๗๓๓๗
หนองหลวง (ชื่อของหนองน้ำ)	๗๓๐๕	หนามกระสุน (พืช)	๗๓๓๘
หนอง	๗๓๐๕	หนามขี้แรด (พืช)	๗๓๓๘
หนองแง (มัดติดกันหนองแง)	๗๓๐๕	หนิ้ว (นิ้ว-ชื่อโรค)	๗๓๓๙
หนองหนัก (ราที่กระหนาบอยู่ใต้พื้นเรือน)	๗๓๐๕	หนิ้วหมู, หยา	๗๓๓๙
หน้อง (กะเทย-บุรุษลัทธิ)	๗๓๐๕	หนั้ง (นั่ง)	๗๓๓๙
หนัง (หนังสัตว์)	๗๓๐๕	หนั้งเข้า (นั่งข้าว)	๗๓๓๙
หนังกลอง (หนังที่ใช้หุ้มกลอง)	๗๓๐๖	หนู, บ่า	๗๓๔๑
หนังเค้น (แถบหนังที่ใช้มัดตริง)	๗๓๐๗	หนูเรียน, บ่า (ทุเรียนเทศ)	๗๓๔๓
หนังพอง (ของกินเล่น)	๗๓๐๘	หนู	๗๓๔๔
หนังพอง (ของกินเล่น-อาหาร)	๗๓๐๘	หนูกินเหล็ก (นิทาน)	๗๓๔๘
หนังย้า (อาหาร)	๗๓๐๙	หนูคำ (ชาดก)	๗๓๔๙



หนุเผือก (ขาดก)	๗๓๔๙	หมัด (แมลงขนาดเล็ก)	๗๓๘๑
หมก (วิธีปรุงอาหาร)	๗๓๕๐	หมา	๗๓๘๑
หมด (หมดสั้น, ไม่เหลือ)	๗๓๕๐	หมาขนดำ (ขาดก)	๗๓๘๖
หมวก ไชยลังการณ, นาย	๗๓๕๑	หมาฮุย/หมาขนดำ (ขาดก)	๗๓๘๗
หมวดอุโบสถ (กลุ่มของวัด)	๗๓๕๒	หมาว้อ (หมาบ้า)	๗๓๘๘
หมอ (ผู้รู้, ผู้เชี่ยวชาญ)	๗๓๕๔	หมาหินโป้ง (การละเล่นของเด็ก)	๗๓๘๙
หมอไก่/หมอดูกไก่ (ผู้ทำนายจากไก่ หรือ กระดูกไก่)	๗๓๕๖	หมาเหยียง (หมามุ่ย-พีช)	๗๓๙๐
หมอขวากชุย (ผู้ชำนาญในการเข้าเผือก)	๗๓๕๘	หมาเห่าหยิง (การละเล่นของเด็ก)	๗๓๙๐
หมอชยา (หมอยา, ผู้ชำนาญในการรักษาโรค)	๗๓๕๙	หมาเข้า/แซ่เข้า (การหมาจ้าว-แซ่จ้าว)	๗๓๙๑
หม้อ	๗๓๖๖	หมา (ใหญ่โต)	๗๓๙๑
หม้อกา (กาต้มน้ำ)	๗๓๖๘	หมาก (๑) (ค่านำหน้าชื่อผลไม้)	๗๓๙๑
หม้อแกง	๗๓๖๘	หมาก (๒) (หมากอย่างที่ใช้เกี่ยวกับพลู)	๗๓๙๓
หม้อเข้าหมา (หม้อสำหรับหมาจ้าว)	๗๓๖๘	หมากกลิ้ง (การละเล่นของเด็ก)	๗๓๙๗
หม้อวง (กาน้ำทำด้วยดินเผา)	๗๓๖๙	หมากกับ ดูที่ อีโง้ง	๗๓๙๘
หม้อต่อม (หม้อทรงเตี้ยปากผาย)	๗๓๖๙	หมากเก็บ (การละเล่นของเด็ก)	๗๓๙๘
หม้อน้ำ	๗๓๗๐	หมากขวาง (การละเล่นของเด็ก)	๗๓๙๙
หม้อน้ำดอก (หม้อน้ำที่มีลวดลายประกอบ)	๗๓๗๑	หมากจับ (กระจับ-พีช)	๗๔๐๐
หม้อไฟ (หม้อไฟที่ใช้จุดเพลิงเผาศพ)	๗๓๗๒	หมากไต่ (การละเล่นของเด็ก)	๗๔๐๐
หม้อสาว (หม้อขนาดใหญ่)	๗๓๗๒	หมากนับ (ประจำ-เครื่องใช้สำหรับผู้ปฏิบัติธรรม)	๗๔๐๑
หม้อหนึ่ง (หม้อสำหรับนั่งจ้าว)	๗๓๗๓	หมากน้ำเต้าจมนหมากหินฟู (คัมภีร์)	๗๔๐๔
หม้อไหดอก (แจกัน)	๗๓๗๓	หมากเปื่อย (การละเล่นของเด็ก)	๗๔๐๖
หม้ออุง (โอ่งขนาดเล็ก)	๗๓๗๕	หมากพระเจ้า (หมากที่จัดถวายแก่พุทธรูป)	๗๔๐๖
หม้ออู่บ (หม้อใช้เก็บสิ่งของ)	๗๓๗๕	หมากพู่ (หมากผู้หมากเมีย-พีช)	๗๔๐๖
หม้อห้อม (การย้อมผ้า)	๗๓๗๕	หมากสี่หมากห้า, หมากสี่หมากห้า, บ่าสี่บ่าห้า (การละเล่นของเด็ก)	๗๔๐๗
หม้อคำตวง, วัด	๗๓๗๖	หมากหอม (พืชมะลา-พีช)	๗๔๐๗
หมอน	๗๓๗๘	หมากฮอส (การละเล่นของเด็ก)	๗๔๐๘
หมอนแข็ง (หมอนอิง)	๗๓๗๙	หมาด (เครื่องมือใช้เจาะรู)	๗๔๐๘
หมอนผา (หมอนอิง)	๗๓๗๙	หมาย	๗๔๐๙
หมอนม้า (ใช้รองรับสัมภาระบนหลังม้าต่าง)	๗๓๗๙	หมี่จีนดำ (ขาดก)	๗๔๐๙
หมอนไม้ (หมอนหนุนศีรษะทำด้วยไม้)	๗๓๗๙	หมิ่น (ผื่นคันที่เกิดตามตัว)	๗๔๑๒
หม่อง (ค่านำหน้าชื่อชายชาวพม่า)	๗๓๘๐	หมิ่น (จำนวนนับ, ตำแหน่ง)	๗๔๑๒
หม่อน (ทวด-บิดามารดาของตาหรือยาย)	๗๓๘๐	หมิ่น วุฑฒินญาโณ, พระมหา	๗๔๑๓

หมื่นเงินกอง, วัด	๗๔๑๔	หละกั้ง (ระฆัง)	๗๔๖๑
หมื่นวัด/นายวัด-นางวัด (ผู้ดูแลวัด)	๗๔๑๕	หละกัต (เครื่องประดับหูของสตรี)	๗๔๖๑
หมื่นสาร, วัด	๗๔๑๖	หลัก	๗๔๖๑
หม้อ (ทะลอก-พีช, ขุยมะพร้าว)	๗๔๑๖	หลักกระทุ้	๗๔๖๑
หมู (นิทาน)	๗๔๑๗	หลักคันทนาแดน	๗๔๖๒
หมูเป็ง, วัด	๗๔๒๑	หลักตอ	๗๔๖๒
หมูหิน	๗๔๒๒	หลักแท (หลักที่ใช้ในการทำเขื่อนกั้นน้ำ)	๗๔๖๒
หมูบ้านรักไทย (แม่ออ)	๗๔๒๓	หลักฝาย (หลักที่ใช้ซ่อมเขื่อนกั้นน้ำ)	๗๔๖๒
หย่วน, วัด	๗๔๒๓	หลักมอ (หลักขนาดใหญ่)	๗๔๖๓
หย้อ (ย่อ, พุศุประชด)	๗๔๒๓	หลักถอ (หลักทำด้วยไม้ลูกกล้ำ)	๗๔๖๓
หย่าสี่สิบสอง (ราศีสิบสองเดือน)	๗๔๒๔	หลักแหล่ง	๗๔๖๓
หย่า (หย่า-พีช)	๗๔๒๔	หลัง	๗๔๖๓
หย่าง (การย่างอาหาร)	๗๔๓๔	หลังคา	๗๔๖๓
หรรณ (จำนวนวันนับแต่พุทธนิพพาน)	๗๔๓๔	หลัง (เลื่อย-เครื่องมือของช่างไม้)	๗๔๖๔
หลกกล้า (การถอนข้าวกล้า)	๗๔๓๕	หลับ	๗๔๖๕
หลง	๗๔๓๖	หลับมื่น (ดินชุมเห็ด)	๗๔๖๕
หลน (พลาดปลั่ง, วิธีปรุงอาหาร)	๗๔๓๖	หลับมื่นน้อย (ดินชุมเห็ดไทย)	๗๔๖๕
หลบ (ปิด, คลุม, มาตรานับเส้นด้าย)	๗๔๓๗	หลับมื่นหลวง (ดินชุมเห็ดเทศ)	๗๔๖๕
หล่มภูเขาไฟในจังหวัดลำปาง	๗๔๓๗	หลัว (พิน)	๗๔๖๖
หลวง (เชียงของ), วัด	๗๔๓๗	หลัวโขบ (พินที่ผ่าเป็นซีกขนาดใหญ่)	๗๔๖๗
หลวง (แพร่), วัด	๗๔๓๘	หลัวค้อน (พินจากกิ่งไม้)	๗๔๖๗
หลวงใน, วัด	๗๔๔๑	หลัวเตาไฟควาย	๗๔๖๗
หลวงพระบาง, เมือง	๗๔๔๔	หลัวทอน (ทอนพินขนาดใหญ่)	๗๔๖๘
หล่อ	๗๔๕๓	หลัวผีดาย (พินเศษสพ)	๗๔๖๘
หล่อจี้กุง (วิธีการจับจิ้งหรีดหัวตะกั่ว)	๗๔๕๓	หลัวเมตร (พินใช้กับรถไฟและโรงบ่มใบยา)	๗๔๖๙
หล่อพระเจ้า (หล่อพระพุทธรูป)	๗๔๕๔	หลัวไม้บั่ว (พินจากไม้ไผ่)	๗๔๗๐
หลอกนก (หุ่นไล่กา)	๗๔๕๕	หลัวไม้ล้า/หลัวไม้ล้าบอ (ทอนพิน)	๗๔๗๐
หลองเข้า (ยุงข้าว)	๗๔๕๕	หลัวเสียน (เศษพินใช้ล่อให้ไฟติด)	๗๔๗๐
หล้อง (โลงศพ, หีบศพ)	๗๔๕๗	หลัวหิงพระเจ้า (พินถวายพระพุทธรูป-พิธี)	๗๔๗๑
หลอด, บ่า (สลอดเถา)	๗๔๕๘	หล้า (แผ่นดิน, สูดทำย)	๗๔๗๑
หลอดไซ (อุปกรณ์ของบอกไฟหรือบั้งไฟ)	๗๔๕๙	หล้า จุนโท, คุรบา	๗๔๗๒
หลอน (แอบกระทำ, เริ่มต้น)	๗๔๕๙	หลาบ (แผ่นจารึก)	๗๔๗๔
หละ, ผัก (ผักชะอม)	๗๔๖๐	หลาบคำ (แผ่นทองใช้จารึกข้อความ)	๗๔๗๔



หลาบเงิน (แผ่นเงินใช้จารึกข้อความ)	๗๔๗๔	หว่านน้ำหว่านชาย (พิธีกรรม)	๗๔๙๒
หลาว (๑) (ท่อนไม้ปลายแหลม)	๗๔๗๕	หวาย	๗๔๙๒
หลาว (๒) (สัตว์ในนิยาย)	๗๔๗๖	หอย (๑) (ชื่อโรค)	๗๔๙๔
หลาวเหล็ก (สัญลักษณ์ของความอับมงคล)	๗๔๗๗	หอยชวะ (ชื่อโรค)	๗๔๙๔
หล่าย (ด้าน, ฝ่าย, พวก)	๗๔๗๘	หอดัน (ชื่อโรค)	๗๔๙๔
หลั้ม (ลิ้ม, แท่ง)	๗๔๗๘	หอย (๒) (ที่อยู่)	๗๔๙๔
หลีกเคราะห์ (ธรรมเนียมปฏิบัติ)	๗๔๗๘	หอยกำ (หอยบังคับการ)	๗๔๙๔
หลิ่ง (หริ่ง, หมูหริ่ง, หม่าหริ่ง)	๗๔๗๘	หอยคำ (ที่ประทับของกษัตริย์)	๗๔๙๔
หลีบ (ชอก, ช่องชั้น, อุปกรณ์จับปลา)	๗๔๗๙	หอยเจ้าที่ (ศาลเจ้า, หอยผี)	๗๔๙๗
หลุ (ชำรุด, เสียหาย)	๗๔๗๙	หอยเจ้านาย (ศาลเจ้า, หอยผี)	๗๔๙๘
หลุก (ระหัด)	๗๔๗๙	หอยเจ็ย/หอยเจ็ยคำเหลือ (หอยจดหมายเหตุ)	๗๔๙๘
หลุกพัดน้ำ (ระหัดของเล่นเด็ก)	๗๔๘๐	หอยฉัน	๗๔๙๙
หลุกแรงควาย (กวั่นใช้ควายจับเคลื่อน)	๗๔๘๑	หอยแดง (หอยระฆัง)	๗๔๙๙
หลุ้ง (เครื่องมือการเกษตร)	๗๔๘๒	หอยเคื่อหอยชัย (พระแทนที่ใช้ในการราชาภิเษก)	๗๔๙๙
หลู้ (การปรุงอาหาร)	๗๔๘๒	หอยธัมม์ (หอยไตร-อาคารที่ใช้เก็บคัมภีร์)	๗๕๐๐
หลู้ไข่มดส้ม	๗๔๘๒	หอยปราสาท	๗๕๐๖
หลู้ไข่มดแมลงมัน	๗๔๘๒	หอยผ้า (เครื่องไทยทานทำเป็นมณฑปผ้า)	๗๕๐๖
หลูบ (รุม, หุ้ม, ลูบ)	๗๔๘๓	หอยพระ	๗๕๐๗
หวด/ซ้าหวด (เครื่องจักสาน)	๗๔๘๓	หอยยอ (วิหารทิศ)	๗๕๐๙
หวด, บ่า (มะหวด)	๗๔๘๔	หอยเรือน (อาคารบ้านเรือน)	๗๕๐๙
ห้วยโค่น, หมูบ้าน (ด่านติดต่อกับลาว)	๗๔๘๔	หอยลม (หอยสูง)	๗๕๐๙
ห้วยมืองข่อย (แหล่งโบราณคดี)	๗๔๘๔	หอยเลอ (หอยสูง)	๗๕๐๙
ห้วยช้าง/ห้วยปู่เจ้า	๗๔๘๕	หอยสรง (อาคารที่ใช้ในพิธีสงฆ์)	๗๕๐๙
ห้วยทุ่งจ้อ (โครงการหลวงฯ)	๗๔๘๕	หอยเสื่อบ้าน (ศาลเทพารักษ์คูแลหมู่บ้าน)	๗๕๐๙
ห้วยน้ำดัง (แหล่งท่องเที่ยว)	๗๔๘๕	หอยเสื่อพระธาตุ (ศาลเทพารักษ์คูแลพระเจดีย์)	๗๕๑๐
ห้วยฮ่องไคร้, ศูนย์ศึกษาการพัฒนา	๗๔๘๖	หอยเสื่อวัด (ศาลเทพารักษ์คูแลวัด)	๗๕๑๐
หว่าง (ระหว่าง, คราว)	๗๔๘๗	หอยหน้า (อุปราช)	๗๕๑๑
หวาน (วาน-พืช)	๗๔๘๗	หอยอะม็อก (ป้อมปืนใหญ่)	๗๕๑๑
หวาน, ผัก	๗๔๘๙	หอยอารักษ์	๗๕๑๒
หวานบ้าน, ผัก	๗๔๘๙	หอยอินทิจิต (ที่สถิตของเสาหลักเมืองเชียงใหม่)	๗๕๑๓
หวานป่า, ผัก	๗๔๙๐	หอยอุปคุต/หอยพระอุปคุต	๗๕๑๔
หว่านกล้า (การหว่านกล้าพืช)	๗๔๙๑	หอยคำ, พระเจ้า (พระเจ้าองค์คำ) (บุคคล)	๗๕๑๔
หว่านชาย (พิธีกรรม)	๗๔๙๒	หอยจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยพายัพ	๗๕๑๕

หอกจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ	๗๕๑๕	หอรมานชาดก	๗๕๔๐
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เชียงใหม่		หะบวก (วิดน้ำจากบ่อเพื่อจับปลา)	๗๕๔๔
หอกวัฒนธรรมนิทัศน์ วัดศรีโคมคำ	๗๕๑๗	หับ	๗๕๔๕
หอกสมุดแห่งชาติรัชสมัยคลาภิเษก เชียงใหม่	๗๕๑๘	หับไก่ (ของขงไก่)	๗๕๔๕
ห่อเข้า (ข้าวห่อ)	๗๕๒๐	หับนก (ของขงนก)	๗๕๔๕
ห่อหนึ่ง (ห่อหมก-อาหาร)	๗๕๒๑	หัมยนต์ (เครื่องประดับเหนือช่องประตู)	๗๕๔๕
ห่อ (ฮ่อ-ชนเผ่า)	๗๕๒๒	หั่ว	๗๕๕๑
ห่อชื่อเสียง (ชื่อภาพในพิพิธภัณฑ์)	๗๕๒๒	หั่วช่วง, วัด	๗๕๕๓
หอก (อาวุธ)	๗๕๒๒	หั่วช่วง, วัด (ลำปาง)	๗๕๕๔
หอกใบเข้า (หอกแบบบางแบนเรียวแหลม)	๗๕๒๔	หั่วช่วง, วัด (เชียงใหม่)	๗๕๕๕
หอกไม้ (หอกแบบเล็กแหลม)	๗๕๒๔	หั่วช่วง, วัด (แพร่)	๗๕๕๗
หอกหน้อย (หอกขนาดเล็ก)	๗๕๒๔	หั่วช่วง, วัด (น่าน)	๗๕๕๘
หอกบ้อง (หอกที่ส่วนโคนเป็นรูปกระบอก)	๗๕๒๕	หัวใจเปรต หรือ เปรต ๔ ตน	๗๕๕๙
หอกขอ (หอกที่มีตะขออยู่ด้วย)	๗๕๒๕	หัวใจเสกฐี, คาถา	๗๕๖๒
ห่อง	๗๕๒๕	หั่วตาลหางลาน (พระคู่สวด-ในพิธีบวช)	๗๕๖๓
หอบ	๗๕๒๕	หั่วรสี (รูปหัวของฤาษี)	๗๕๖๓
หอม	๗๕๒๕	หั่วล้าน	๗๕๖๓
หอมจีน/หอมหัวใหญ่	๗๕๒๖	หั่วล้านเบือเห็ด (นิทาน)	๗๕๖๔
หอมคว้น (สระระแห่-พืช)	๗๕๒๗	หั่ววัด (กลุ่มของวัด)	๗๕๖๕
หอมคว้นหลวง (เนียมหูเสือ-พืช)	๗๕๒๗	หั่วเวียง, วัด	๗๕๖๖
หอมเทียม (กระเทียม)	๗๕๒๗	หั่วดีลิ่งค์, นก	๗๕๖๘
หอมบัว (หัวหอม)	๗๕๓๐	หั่ว, ป่า (ผลหั่ว)	๗๕๗๑
หอมป้อม (ผักชี)	๗๕๓๑	หาง (ขาด-ใช้กับเครื่องเงิน)	๗๕๗๑
หอมป้อมกุลา (ผักชีฝรั่ง)	๗๕๓๑	หางดง, อำเภอ	๗๕๗๒
หอมป้อมเปือ (ผักชีขนาดใหญ่/ผักชีฝรั่ง)	๗๕๓๒	หางวัน (ส่วนประดับปลายแผ่นปั้นลม)	๗๕๗๖
หอมแป้น (กุฉี, กุชชาย)	๗๕๓๒	ห้าง (อาคารชั่วคราว)	๗๕๗๖
หอมนวน, ดอก (ดอกลำตวน)	๗๕๓๒	ห้างนา/ห้างโห่ง (อาคารชั่วคราวในทุ่งนา)	๗๕๗๗
ห้อม (พืชให้สารสีครามใช้ย้อมผ้า)	๗๕๓๓	ห้างลอย (การอาบน้ำศพ)	๗๕๗๘
ห้อมเกี้ยว, หยา	๗๕๓๔	ห้างฉัตร, อำเภอ	๗๕๗๘
หอย	๗๕๓๔	หาใจ (หายใจ)	๗๕๘๐
หอยให้, ชาดก	๗๕๓๖	หาณีเมือง (เหตุที่ทำให้บ้านเมืองเสื่อม)	๗๕๘๐
หอยให้, ซอ (บทขับขอรื่องหอยให้)	๗๕๓๘	หาน (ตัวบึ้ง, พืช-ทำให้คัน)	๗๕๘๐
ห้อย, ป่า (มะระ)	๗๕๓๙	ห่าย (ตาข่าย)	๗๕๘๑



ท้ายครึ่งคราว (ตาข่ายจับค้างคาว)	๗๕๘๒	เห็นซี่ควาย	๗๖๐๓
ท้ายนกขุ้ม (ตาข่ายจับนกขุ้ม)	๗๕๘๒	เห็นเข้าดอก (เห็นข้าวดอก)	๗๖๐๔
ท้าว (คันตีด)	๗๕๘๒	เห็นเข้าหมื่น (เห็นขมื่น)	๗๖๐๔
ท่า (อ้นทะ)	๗๕๘๓	เห็นไข่	๗๖๐๔
ท้ายนาคูที่ หัมยนต์	๗๕๘๓	เห็นคน (เห็นโคน)	๗๖๐๖
หิง (ตาข่ายชนิดตาถี่)	๗๕๘๓	เห็นควัก (เห็นที่ใช้เพื่อควักโคลน)	๗๖๐๘
หิง (กระพรวน, ชื่อพืช)	๗๕๘๔	เห็นไกร	๗๖๐๘
หิงห้อย	๗๕๘๕	เห็นจัน	๗๖๐๘
หิง	๗๕๘๕	เห็นจาวบ่าพลั่ว (เห็นจาวมะพร้าว)	๗๖๐๘
หิงน้ำ (ที่วางหมอนน้ำ)	๗๕๘๕	เห็นชาง	๗๖๐๙
หิงผิ้วย่า	๗๕๘๖	เห็นด่าน	๗๖๐๙
หิงพระเจ้า (หิงพระ)	๗๕๘๖	เห็นดิน	๗๖๐๙
หิมพานต์	๗๕๘๗	เห็นแดง	๗๖๐๙
หิรัญญบัตร	๗๕๘๘	เห็นตามอด	๗๖๑๐
หี	๗๕๘๘	เห็นถอบ (เห็นเผา)	๗๖๑๐
หีกง (ที่บรรจุกระสุนของหนังสติ๊ก)	๗๕๘๙	เห็นถั่วเน่า (เห็นที่ขึ้นตามกองกากถั่วเหลือง)	๗๖๑๐
หีด (หีบ)	๗๕๘๙	เห็นถ่าน	๗๖๑๐
หีดธัมม์ (หีบบรรจุพระธรรมคัมภีร์)	๗๕๙๐	เห็นน้ำแป้ง	๗๖๑๑
หีน (ร่วมประเวณี)	๗๕๙๒	เห็นน้ำหมาก	๗๖๑๑
หุบ	๗๕๙๓	เห็นน้ำหมึก	๗๖๑๒
หุย (โหยให้)	๗๕๙๓	เห็นใบ	๗๖๑๒
หุ	๗๕๙๔	เห็นปอดม้า	๗๖๑๒
หุช้าง (ส่วนประดับอาคาร)	๗๕๙๔	เห็นปุมหมู	๗๖๑๒
หูด/หูดเปา (ชื่อโรค)	๗๕๙๔	เห็นโป่งกวาว	๗๖๑๒
เห็น	๗๕๙๕	เห็นพี่น้องหลาย (เห็นพิษ)	๗๖๑๒
เห็นกระด้าง	๗๖๐๐	เห็นแพรด	๗๖๑๓
เห็นกระโดง	๗๖๐๑	เห็นฟ่าน	๗๖๑๓
เห็นก่อ	๗๖๐๒	เห็นเฟื่อง (เห็นฟาง)	๗๖๑๓
เห็นขอนแก่น (เห็นที่ขึ้นตามขอนแก่น)	๗๖๐๒	เห็นมัน	๗๖๑๔
เห็นขอนแก่น	๗๖๐๒	เห็นรวงผึ้ง	๗๖๑๔
เห็นขอนแก่น	๗๖๐๒	เห็นลม	๗๖๑๔
เห็นข่า	๗๖๐๓	เห็นไล่	๗๖๑๕
เห็นจิง	๗๖๐๓	เห็นส้ม (เห็นนำมาหมักให้มรสเปรี้ยว)	๗๖๑๕

เห็นหน้างัว	๗๖๑๕	เห็นหูลวะ (เห็นหูหนู)	๗๖๑๘
เห็นหน้าม้อย	๗๖๑๕	เห็นหูหนู	๗๖๑๙
เห็นหล่ม	๗๖๑๖	เห็นเหงือกควาย	๗๖๑๙
เห็นหอม	๗๖๑๗	เหตุใดหมาได้กินข้าว หมูได้กินแกลบ (นิทาน)	๗๖๑๙
เห็นหัวเข้า	๗๖๑๗	เหตุร้าย-เหตุดี (โชคกลาง)	๗๖๑๙
เห็นห้า	๗๖๑๗	เหตุหือท่านช้ง (เหตุที่ทำให้ผู้อื่นเกลียด)	๗๖๒๑
เห็นห้าหมา	๗๖๑๘	เหตุหือเปนโทษ (เหตุที่ทำให้เกิดโทษ)	๗๖๒๑
เห็นหึ่งห้อย	๗๖๑๘	เหตุหือวินาสฉิบหาย (เหตุที่ทำให้พินาศ)	๗๖๒๑